

[ভাগ ৪ক মৌলিক কর্তব্যসমূহ

মৌলিক কর্তব্যসমূহ।

৫১ক। ভারতের প্রত্যেক নাগরিকের কর্তব্য হইবে—

- (ক) সংবিধান মানিয়া চলা এবং উহার সকল আদর্শ ও সংস্থা এবং জাতীয় পতাকা ও জাতীয় সঙ্গীতকে শ্রদ্ধা করা;
- (খ) যে মহান আদর্শ আমাদের জাতীয় স্বাধীনতা সংগ্রামকে উদ্বুদ্ধ করিয়াছিল তাহা পোষণ ও অনুসরণ করা;
- (গ) ভারতের সার্বভৌমত্ব, ঐক্য ও অখণ্ডতা সমুন্নত রাখা ও রক্ষা করা;
- (ঘ) আহৃত হইলে দেশের প্রতিরক্ষা করা ও জাতীয় সেবাকার্য সম্পাদন করা;
- (ঙ) ধর্মীয়, ভাষাগত ও আঞ্চলিক বা শ্রেণীগত বিভিন্নতা অতিক্রমপূর্বক ভারতের জনগণের সকলের মধ্যে সমন্বয় ও সাধারণ ভ্রাতৃত্ববোধ প্রোথিত করা; নারীজাতির মর্যাদার হানিকর আচরণ পরিত্যাগ করা;
- (চ) আমাদের সংমিশ্র কৃষ্টির সমৃদ্ধ উত্তরাধিকারের সম্মাননা ও রক্ষণ করা;
- (ছ) বন, হ্রদ, নদী ও বন্য প্রাণী সমেত প্রাকৃতিক পরিবেশ রক্ষা করা ও উহার উন্নতিসাধন করা এবং সকল জীবিত প্রাণীর প্রতি সদয় হওয়া;
- (জ) বৈজ্ঞানিক মানসিকতা, মানবতাবোধ এবং অনুসন্ধিৎসা ও সংস্কারের স্পৃহা বিকশিত করা;
- (ঝ) সরকারী সম্পত্তি সংরক্ষণ করা ও হিংসা ত্যাগের শপথ গ্রহণ করা;
- (ঞ) জাতি যাহাতে উদ্যম ও সাফল্যের উচ্চতর স্তরে সতত উন্নীত হয়, সেজন্য ব্যক্তিগত ও সমষ্টিগত কর্মপ্রচেষ্টার সকল ক্ষেত্রে উৎকর্ষের জন্য চেষ্টা করা।]
- [(ট) যিনি পিতা মাতা বা অভিভাবক, তাঁহার, ক্ষেত্রানুযায়ী, ছয় এবং চৌদ্দ বৎসরের মধ্যবর্তী বয়সের নিজ সন্তান বা প্রতিপাল্যকে শিক্ষার সুযোগ প্রদান করা।]

ഭാഗം IV ക

മൗലിക കർത്തവ്യങ്ങൾ

51ക. മൗലിക കർത്തവ്യങ്ങൾ—താഴെപ്പറയുന്നവ ഭാരതത്തിലെ ഓരോ പൗരന്മാരും കർത്തവ്യം വഹിക്കുന്നതാണ്.

- (ക) ഭരണഘടനയെ അനുസരിക്കുകയും അതിന്റെ ആദർശങ്ങളെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളെയും ദേശീയ പതാകയെയും ദേശീയ ഗാനത്തെയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുക;
 - (ഖ) സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള നമ്മുടെ ദേശീയ സമരത്തിന് പ്രചോദനം നൽകിയ മഹാനിവാസരക്ഷയ്ക്കുള്ള പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പിൻതുടരുകയും ചെയ്യുക;
 - (ഗ) ഭാരതത്തിന്റെ പരമാധികാരവും ഐക്യവും അഖണ്ഡതയും നിലനിർത്തുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക;
 - (ഘ) രാജ്യത്തെ കാത്തുസൂക്ഷിക്കുകയും ദേശീയ സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുക;
 - (ങ) മതപരവും ഭാഷാപരവും പ്രാദേശികവും വിഭാഗീയവുമായ വൈവിധ്യങ്ങൾ ഒന്നിച്ച് ഭാരതത്തിലെ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കുമിടയിൽ, സൗഹൃദവും പൊതുവായ സാഹചര്യമനോഭാവവും പുലർത്തുക, സ്ത്രീകളുടെ അനുസ്മരണ ക്യാമ്പു വരുത്തുന്ന ആചാരങ്ങൾ പരിത്യജിക്കുക;
 - (ച) നമ്മുടെ സമൂഹം സംസ്കാരത്തിന്റെ സമ്പന്നമായ പാരമ്പര്യത്തെ വിലമതിക്കുകയും വിലയിരുത്തുകയും ചെയ്യുക;
 - (ട) വനങ്ങളും തടാകങ്ങളും നദികളും വന്യജീവികളും ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രകൃതിയും ഉള്ള പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷിക്കുകയും അതിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയും ജീവികളോട് കാരുണ്യം കാണിക്കുകയും ചെയ്യുക;
 - (ഝ) അസ്ഥിമൂലമായ കാര്യങ്ങളും മാനവികതയും, അന്വേഷണത്തിനും പരിഷ്കരണത്തിനും ഉള്ള മനോഭാവവും വീക്ഷണിപ്പിക്കുക;
 - (മ) പൊതുസമത്ത് പരിരക്ഷിക്കുകയും ശപഥം ചെയ്ത് അക്രമം ഉൾപ്പെടിക്കുകയും ചെയ്യുക;
 - (മം) രാഷ്ട്രം യുക്തത്തിന്റെയും ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിയുടെയും ഉന്നതതലങ്ങളിലേക്ക് നിരന്തരം ഉയരത്തക്കവണ്ണം വ്യക്തിപരവും കൂട്ടായ്മയുമായ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും ഉൽകൃഷ്ടതയ്ക്കുവേണ്ടി അർധാനിക്കുക.
- [(ഒ) ആനിയും പതിനാലിനും ഇടയ്ക്ക് പ്രായമുള്ള തന്റെ കുട്ടിക്കോ ക്ഷേമം ഉറപ്പാക്കാനോ, അതു സംഗതി പോലെ, മാതാപിതാക്കളോ ക്ഷേമരഹിതരോ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള അവസരങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.]

1976-ലെ ഭരണഘടനാ (മൂന്നാം) ഭേദഗതി, ആക്ട് 11-ാം വകുപ്പിലുള്ള ഭാഗം 33-1-1977 മുതൽ പ്രാബല്യം.
 2002-ലെ ഭരണഘടനാ (എൺ-മത്തെ) ഭേദഗതി, ആക്ട് 4-ാം വകുപ്പിലുള്ള ഭാഗം 17-ാം വകുപ്പിലുള്ള ഭാഗം 33-1-1977 മുതൽ പ്രാബല്യം.

{भाग चार-क

मूलभूत कर्तव्ये

- ५१क. मूलभूत कर्तव्ये.—(क) संविधानाचे पालन करणे आणि त्याचे आदर्श व संस्था, राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीत यांचा आदर करणे ;
- (ख) ज्यांमुळे आपल्या राष्ट्रीय स्वातंत्र्य लढ्यास स्फूर्ती मिळाली त्या उदात्त आदर्शांची जोपासना करून त्यांचे अनुसरण करणे ;
- (ग) भारताची सार्वभौमता, एकता व एकात्मता उन्नत ठेवणे व त्यांचे संरक्षण करणे ;
- (घ) देशाचे संरक्षण करणे व आवाहन केले जाईल तेव्हा राष्ट्रीय सेवा बजावणे ;
- (ङ) धार्मिक, भाषिक व प्रादेशिक किंवा वर्गीय भेदांच्या पलीकडे जाऊन भारतातील सर्व जनतेमध्ये सामंजस्य व बंधुभाव वाढीला लावणे ; स्त्रियांच्या प्रतिष्ठेला उणेपणा आणणाऱ्या प्रथांचा त्याग करणे ;
- (च) आपल्या समिश्र संस्कृतीच्या समृद्ध वारशाचे मोल जाणून तो जतन करणे ;
- (छ) वने, सरोवरे, नद्या व वन्य जीवसृष्टी यांसह नैसर्गिक पर्यावरणाचे रक्षण करून त्यात सुधारणा करणे आणि प्राणिमात्रांबद्दल दयाबुद्धी बाळगणे ;
- (ज) विज्ञाननिष्ठ दृष्टिकोन, मानवतावाद आणि शोधकबुद्धी व सुधारणावाद यांचा विकास करणे ;
- (झ) सार्वजनिक मालमत्तेचे रक्षण करणे व हिंसाचाराचा निग्रहपूर्वक त्याग करणे ;
- (ञ) राष्ट्र सातत्याने, उपक्रम व सिद्धी यांच्या चढत्या श्रेणी गाठत जाईल अशा प्रकारे व्यक्तिगत व सामुदायिक स्वरूपाच्या सर्व कार्यक्षेत्रात पराकाष्ठेचे यश संपादन करण्यासाठी झटणे ;
- {(ट) मातापित्याने किंवा पालकाने सहा ते चौदा वर्षांदरम्यानचे आपले अपत्य किंवा, यथास्थिति, पाल्य याला शिक्षणाच्या संधी देणे,}
- ही प्रत्येक भारतीय नागरिकाची कर्तव्ये असतील.]

१. संविधान (बेचाळिसावी सुधारणा) अधिनियम, १९७६ याच्या कलम ११ द्वारे समाविष्ट केला (३ जानेवारी १९७७ रोजी व तेव्हापासून).

२. संविधान (शहाऐंशीवी सुधारणा) अधिनियम, २००२ याच्या कलम ४ द्वारे समाविष्ट केला (१ एप्रिल २०१० रोजी व तेव्हापासून).

1[ਭਾਗ IV ਓ,

ਮੂਲ ਕਰੱਤਵ

ਮੂਲ ਕਰੱਤਵ । 51 ਓ. ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰਿਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਇਹ ਮੂਲ ਕਰੱਤਵ ਹੋਵੇਗਾ -

(ਉ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਗੀਤ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ;

(ਅ) ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੌਮੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਜੋਏ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ;

(ਇ) ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ;

(ਸ) ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਤੇ ਕੌਮੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ;

(ਹ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਸੂਰਤਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਧਰਮ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅਨੁਭਾਗੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ;

(ਕ) ਆਪਣੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਚੌਖੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਪਰਿਰੱਖਣ ਕਰਨਾ ;

(ਖ) ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਣ, ਝੀਲਾਂ, ਦਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਣ ਜੀਵਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਾਨਦਾਰ ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਦਇਆ ਰੱਖਣਾ;

(ਗ) ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਮਾਨਵਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ;

¹ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਬਿਆਲਵੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੁਆਰਾ (03.01.1977 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਅੰਤਰ ਸਥਾਪਨਾ ।

(ਘ) ਲੋਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ;

(ਙ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਵਿਧਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਵੱਲ ਵੱਧਣ ਨੂੰ ਉੱਦਮ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਦਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੂ ਲਵੇ ;

2(ਚ) ਜੋ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪਰਸਤ ਹਨ, ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣਾ ।

² ਸੰਵਿਧਾਨ (ਛਿਆਸਵੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ (01.04.2010 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਅੰਤਰ ਸਥਾਪਨਾ ।

48. சுற்றுச்சூழலைப் பாதுகாத்து மேம்படுத்தலும் காடுகள், காடுவாழ் உயிரினங்கள் ஆகியவற்றைப் பேணிக் காத்தலும்.

அரசு, சுற்றுச்சூழலைப் பாதுகாத்து மேம்படுத்துவதற்கும், நாட்டின் காடுகளையும் காடுவாழ் உயிரினங்களையும் காப்பணைவு செய்துவருவதற்கும் முனைந்து முயலுதல் வேண்டும்.

49. நேசிய முக்கியத்துவம் வாய்ந்த நினைவுச்சின்னங்கள், இடங்கள், பொருள்கள் ஆகியவற்றைப் பாதுகாத்தல் :

நேசிய முக்கியத்துவம் வாய்ந்ததென நாடாளுமன்றத்தால் இயற்றப்பட்ட சட்டத்தாலோ அதன் வழியாலோ விளம்பப்படும் கலை அல்லது வரலாற்றுச் சிறப்பு வாய்ந்த நினைவுச் சின்னம், இடம் அல்லது பொருள் எதனையும் கவர்ந்து செல்லல், உருக்குலைத்தல், அழித்தல், அகற்றுதல், அயலடைவு செய்தல், அல்லது ஏற்றுமதி செய்தல் இவற்றிலிருந்து பாதுகாப்பது அரசின் கடமைப்பாடாக இருத்தல் வேண்டும்.

50. ஆட்சித்துறையினின்றும் நீதித்துறையைப் பிரித்தல் :

அரசின் பொதுப் பணியங்களில் ஆட்சித்துறையினின்றும் நீதித் துறையினைத் தனியாகப் பிரிப்பதற்கு அரசு நடவடிக்கைகளை மேற்கொள்ளுதல் வேண்டும்.

51. பன்னாடுகளிடையே அமைதியையும் காப்புணர்வையும் வளர்த்தல் :

அரசு—

- (அ) பன்னாடுகளிடையே அமைதியையும் காப்புணர்வையும் வளர்ப்பதற்கும்;
- (ஆ) நாடுகளிடையே நேர்மையும் நன்மதிப்புணர்வும் தோய்ந்த உறவுகளைப் பேணுவதற்கும்;
- (இ) ஒழுங்கமைவுள்ள மக்களினங்கள் தமக்குள் எழும் தொடர்புகளில் பன்னாட்டுச் சட்டத்தையும் உடன்படிக்கைகளைக் கூடமைப்பாடுகளையும் மதித்து நடப்பதைப் பேணி வளர்ப்பதற்கும்;
- (ஈ) பன்னாடுகளிடையே எழும் பூசல்களுக்குப் பொதுவரின் தீர்ப்புவழி தீர்வு காண்பதை ஊக்குவிப்பதற்கும்

முனைந்து முயலுதல் வேண்டும்;

பகுதி IV-அ

அடிப்படைக் கடமைகள்

51. அடிப்படைக் கடமைகள் :

பின்வருவன இந்தியாவின் குடிமக்கள் ஒவ்வொருவரின் கடமைகள் ஆகும்—

- (அ) அரசமைப்பு ஆவணத்திற்கு இணங்கி இயங்குதல்; மேலும், அதன் குறிக்கோள்கள், உறுப்பமைவுகள், நாட்டுக்கொடி, நாட்டுப்பண் இவற்றை மதித்து நடத்தல்;
- (ஆ) நமது நாட்டு விடுதலைப் போராட்டத்திற்கு உணர்வூட்டிய உயர் குறிக்கோள்களைப் பேணிப் பின்பற்றுதல்;
- (இ) இந்திய நாட்டின் இறையாண்மை, ஒற்றுமை, ஒருமைப்பாடு ஆகியவற்றை ஒங்கச்செய்து ஒம்பிக்காத்தல்;
- (ஈ) வேண்டுகூலால், நாட்டினைக் காத்தல்; மற்றும் நாட்டுப்பணி ஆற்றுதல்;

- (உ) சமயம், மொழி மற்றும் வட்டார அல்லது வகுப்பு வேறுபாடுகளைக் கடந்து, இந்திய மக்கள் அனைவரிடையேயும் நல்லிணக்கத்தையும் பொது உடன்பிறப்புணர்வையும் பேணிவளர்த்தல்; மகளிர்தம் மாண்பிற்கு இழுக்காகும் பழக்கங்களை விட்டொழித்தல்;
- (ஊ) நமது கலப்புருவான பண்பாட்டின் வளமார்ந்த மரபுச் செல்வத்தை மதித்துப் பாதுகாத்தல்;
- (எ) காடுகள், ஏரிகள், ஆறுகள், வனவிலங்குகள் இவை உள்ளிட்ட இயற்கைச் சூழலை அழியாது காத்து வளர்த்தல்; உயிரினங்கள்பால் இரக்கங்காட்டுதல்;
- (ஏ) அறிவியலார்ந்த உளப்பாங்கு, மனிதநேயம், ஆய்ந்து தெளிந்து சீர்திருத்தும் ஆர்வம் ஆகியவற்றை வளர்த்தல்;
- (ஐ) பொதுச் சொத்தினைக் காப்பணைவுசெய்தல்; மேலும், வன்முறையினை முற்றாக ஒழித்தல்;
- (ஐ) சலியாத முயற்சியிலும் சாதனையிலும் உயர்மிகு நிலைகளை நாடு இடையறாது மேன்மேலும் எய்தும் வகையில், தனிமனித மற்றும் கூட்டுச் செயலாண்மைத் துறைகள் அனைத்திலும் உயர்திறம் நோக்கி ஓயாது முயலுதல்;
- (ஔ) பெற்றோராக அல்லது காப்பாளராக இருக்கிற நிலையில், ஆறு முதல் பதினான்கு வயது வரையுள்ள தனது குழந்தைக்கு அல்லது நேர்விற்கேற்ப காப்பிலுள்ளவருக்குக் கல்விக்கான வாய்ப்புகளுக்கு ஏற்பாடு செய்தல்.]

பகுதி V

ஒன்றியம்

அத்தியாயம் I—ஆட்சித்துறை

குடியரசுத்தலைவரும் துணைத்தலைவரும்

52. இந்தியக் குடியரசுத்தலைவர்:

இந்தியக் குடியரசுத்தலைவர் என்று ஒருவர் இருப்பார்.

53. ஒன்றியத்தின் ஆட்சி அதிகாரம்:

(1) ஒன்றியத்தின் ஆட்சி அதிகாரம் குடியரசுத்தலைவரிடம் உற்றமைந்திருக்கும்; மேலும், அதை அவர் நேரடியாகவோ தமக்குக் கீழமைந்துள்ள பதவியாளர்கள் வழியாகவோ இந்த அரசமைப்புக்கு இணங்கச் செலுத்திவருவார்.

(2) மேலேகண்ட வகையத்தின் பொதுப்பாங்கிற்குக் குந்தகமின்றி, ஒன்றியத்துப் பாதுகாப்புப் பணிகளின்மீதான உயர்தனி ஆணையதிகாரம் குடியரசுத்தலைவரிடம் உற்றமைந்திருக்கும்; மேலும், அதைச் செலுத்துவது சட்டத்தினால் ஒழுங்குறுத்தப்படும்.

(3) இந்த உறுப்பிலுள்ள எதுவும்—

(அ) நிலவறும் சட்டம் ஒன்றினால் மாநிலம் ஒன்றன் அரசாங்கத்திற்கோ பிறவகை அதிகார அமைப்பிற்கோ வழங்கப்பட்ட பதவிப்பணிகள் எவற்றையும் குடியரசுத்தலைவருக்கு மாற்றுவதாகக் கொள்ளப்படுதல் ஆகாது; அல்லது

(ஆ) நாடாளுமன்றம் சட்டத்தினால், குடியரசுத்தலைவர் அல்லாத பிறவகை அதிகார அமைப்புகளுக்குப் பதவிப்பணிகளை வழங்குவதற்குத் தடையூறு ஆவதில்லை.

2002ஆம் ஆண்டு அரசமைப்பு (எண்பத்து ஆறாம் திருத்தச்) சட்டத்தால் புகுத்தப்பட்டது.

¹భాగము - 4వ
మౌలిక కర్తవ్యములు

51వ. ప్రతి భారత పౌరునికి,-

మౌలిక కర్తవ్యములు.

(ఎ) సంవిధానమునకు కట్టుబడియుండుట మరియు దాని ఆదర్శములను, సంస్థలను, జాతీయ వతాకమును, జాతీయ గీతమును గౌరవించుట;

(బి) జాతీయ స్వాతంత్ర్యపోరాటమునకు స్ఫూర్తినిచ్చిన ఉన్నతాదర్శములను జ్ఞప్తియందుంచుకొని వాటిని పాటించుట;

(సి) భారతదేశ సార్వభౌమతను, ఐక్యతను, మరియు అఖండతను సమర్థించి కాపాడుట;

(డి) దేశమును రక్షించుట మరియు కోరినప్పుడు జాతీయ సేవచేయుట;

(ఇ) భారత ప్రజలందరి మధ్య, మత, భాష మరియు ప్రాంతము లేక వర్గ వైవిధ్యముల సమగమించి సామరస్యమును, సోదర భావమును పెంపొందించుట; మరియు స్త్రీల గౌరవమును న్యూనపరచు ఆచారములను విడనాడుట;

(ఎఫ్) మన సమ్మిశ్ర సంస్కృతి యొక్క సుసంపన్న సంప్రదాయమును గౌరవించి పరిరక్షించుట;

(జి) అడవులు, నరస్సులు, నదులు, మరియు వన్యప్రాణులతో సహా ప్రకృతి సిద్ధమైన పరిసరములను కాపాడి అభివృద్ధి చేయుట, మరియు ప్రాణికోటివట్ల కరుణను కలిగియుండుట;

(హెచ్) వైజ్ఞానిక దృక్పథమును, మానవతావాదమును, జిజ్ఞాసను మరియు సంస్కరణానక్షిని పెంపొందించుకొనుట;

(ఐ) పబ్లికు ఆస్తిని సంరక్షించుట మరియు హింసను విడనాడుట;

(జె) జాతి (దేశ ప్రజల) కృషి మరియు సాధనల ఉన్నత స్థాయిలను నిరంతరము అందుకొనునట్లుగా వ్యష్టి మరియు సమష్టి కార్యరంగములన్నింటిలో శ్రేష్టతకై పాటుపడుట;

²[(క) తల్లి, తండ్రి లేక సంరక్షకు ఆరు మరియు పదునాలుగు సంవత్సరముల మధ్య వయస్సు కలిగిన తన పిల్లలకు లేక పోషితునికి విద్యావకాశములను కలుగజేయుట కర్తవ్యమై యుండవలెను.]

1. సంవిధాన (నలుబది రెండవ సవరణ) చట్టము, 1976 యొక్క 11వ పరిచ్ఛేదము ద్వారా భాగము 4-వ, 03.01.1977 నుండి చేర్చబడినది.

2. సంవిధాన (ఎనుబది ఆరవ సవరణ) చట్టము, 2002 యొక్క 4వ పరిచ్ఛేదము ద్వారా 01.04.2010 నుండి చొప్పించబడినది. (ప్రస్తుతం అమలులో లేదు, అమలు తేదీ తరువాత సూచించబడును).

[ಭಾಗ - IVಎ

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

51ಎ. ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು:- ಕೆಳಕಂಡ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು;

(ಬಿ) ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದ್ದ ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು, ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕರೆಬಂದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು;

(ಇ) ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ಭೇದಭಾವಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾಗಿ, ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟುಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು;

(ಎಫ್) ನಮ್ಮ ಸಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭವ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಡುವುದು;

(ಜಿ) ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸುವುದು;

(ಹೆಚ್) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು;

(ಐ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು;

(ಜೆ) ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧನೆಯ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು.]

*[(ಕ) ತಂದೆ- ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಪೋಷಕನು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಆರರಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಯಸ್ಸಿನ ತಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೆ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಪರಿಪಾಲಿತ ಮಗುವಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.]

-
1. 1976ನೇ ಇಸವಿಯ ಸಂವಿಧಾನ (ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ (3-1-1977)ಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ) ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
 - * 2002 ನೇ ಇಸವಿಯ ಸಂವಿಧಾನ (ಎಂಬತ್ತಾರನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ 4ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ (ಇದು ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಂತರ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು).

حصہ 4 الف

بنیادی فرايض

بنیادی فرايض۔

- 51 الف۔ بھارت کے ہر شہری کا یہ فرض ہو گا کہ وہ —
- (الف) آئین پر کار بند رہے اور اس کے نصب العین اور اداروں، قومی پرچم اور قومی ترانے کا احترام کرے؛
- (ب) ان اعلیٰ نصب العین کو عزیز رکھے اور ان کی تقلید کرے جو آزادی کی تحریک میں قوم کی رہنمائی کرتے رہے ہیں؛
- (ج) بھارت کے اقتدار اعلیٰ، اتحاد اور سالمیت کو مستحکم بنیادوں پر استوار کر کے ان کا تحفظ کرے؛
- (د) ملک کی حفاظت کرے اور جب ضرورت پڑے، قومی خدمت انجام دے؛
- (ه) مذہبی، لسانی اور علاقائی و طبقاتی تفرقات سے قطع نظر بھارت کے عوام الناس کے مابین یک جہتی اور عام بھائی چارے کے جذبے کو فروغ دے نیز ایسی حرکات سے باز رہے جن سے خواتین کے وقار کو ٹھیس پہنچتی ہو؛
- (و) ملک کی ملی جلی ثقافت کی قدر کرے اور اُسے برقرار رکھے؛
- (ز) قدرتی ماحول کو جس میں جنگلات، جھیلیں، دریا اور جنگلی جانور شامل ہیں، محفوظ رکھے اور بہتر بنائے اور جانداروں کے تئیں محبت و شفقت کا جذبہ رکھے؛

(ح) دانشورانہ رویے سے کام لے کر انسان دوستی اور تحقیقی
و اصلاحی شعور کو فروغ دے؛

(ط) سرکاری جائیداد کا تحفظ کرے اور تشدد سے گریز کرے؛
(ی) تمام انفرادی اور اجتماعی شعبوں کی بہتر کارکردگی کے لیے
کوشاں رہے تاکہ قوم متواتر ترقی و کامیابی کی منازل طے کرنے
میں سرگرم عمل رہے؛

(ک) اگر والدین یا ولی ہے، چھ سے چودہ سال تک کی عمر
والے اپنے بچوں یا وارڈ، جیسی کہ صورت ہو، کے لیے تعلیم کے
مواقع فراہم کرے۔

ન્યાયતંત્રને કારોબારી તંત્રથી અલગ કરવા બાબત.

૫૦. રાજ્ય-સેવાઓમાં ન્યાયતંત્રને કારોબારીતંત્રથી અલગ કરવા રાજ્ય પગલાં ભરશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ અને સલામતીની અભિવૃદ્ધિ.

૫૧. રાજ્ય -

- (ક) આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ અને સલામતીની અભિવૃદ્ધિ કરવા;
- (ખ) રાષ્ટ્રો વચ્ચે ન્યાયી તથા માનભર્યા સંબંધો નિભાવવા;
- (ગ) સંગઠિત પ્રજાઓના એકબીજા સાથેના વ્યવહારમાં આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા અને સંધિઓને લગતી ફરજો પ્રત્યેનો આદર વધારવા; અને
- (ઘ) લવાદી દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય તકરારોની પતાવટ કરવાને ઉત્તેજન આપવા; પ્રયત્નશીલ રહેશે.

^૧[ભાગ ૪ ક

મૂળભૂત ફરજો

મૂળભૂત ફરજો.

૫૧.ક ભારતના દરેક નાગરિકની ફરજ નીચે મુજબ રહેશે :-

- (ક) સંવિધાનને વફાદાર રહેવાની અને તેના આદર્શો અને સંસ્થાઓના રાષ્ટ્રધ્વજનો અને રાષ્ટ્રગીતનો આદર કરવાની;
- (ખ) આઝાદી માટેની આપણી રાષ્ટ્રીય લડતને પ્રેરણા આપનાર ઉમદા આદર્શોને હૃદયમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવાની અને અનુસરવાની;
- (ગ) ભારતનાં સાર્વભૌમત્વ, એકતા અને અખંડિતતાનું સમર્થન કરવાની અને તેમનું રક્ષણ કરવાની;
- (ઘ) દેશનું રક્ષણ કરવાની અને રાષ્ટ્રીય સેવા બજાવવાની હાકલ થતાં તેમ કરવાની;
- (ચ) ધાર્મિક, ભાષાકીય, પ્રાદેશિક અથવા સાંપ્રદાયિક ભેદોથી પર રહીને, ભારતના તમામ લોકોમાં સુમેળ અને સમાન બંધુતાની ભાવનાની વૃદ્ધિ કરવાની; સ્ત્રીઓના ગૌરવને અપમાનિત કરે તેવા વ્યવહારો ત્યજી દેવાની;
- (છ) આપણી સમન્વિત સંસ્કૃતિના સમૃદ્ધ વારસાનું મૂલ્ય સમજી તે જાળવી રાખવાની;
- (જ) જંગલો, તળાવો, નદીઓ અને વન્ય પશુપક્ષીઓ સહિત કુદરતી પર્યાવરણનું જતન કરવાની અને તેની સુધારણા કરવાની અને જીવો પ્રત્યે અનુકંપા રાખવાની;
- (ઝ) વૈજ્ઞાનિક માનસ, માનવતાવાદ અને જિજ્ઞાસા તથા સુધારણાની ભાવના કેળવવાની;
- (ટ) જાહેર મિલકતનું રક્ષણ કરવાની અને હિંસાનો ત્યાગ કરવાની;
- (ઠ) રાષ્ટ્ર પુરુષાર્થ અને સિદ્ધિના વધુ ઉચ્ચત સોપાનો ભણી સતત પ્રગતિ કરતું રહે એ માટે, વૈયક્તિક અને સામૂહિક પ્રવૃત્તિના તમામ ક્ષેત્રે શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાની.];
- ^૨[(ડ) માતા-પિતાએ અથવા વાલીએ, છ વર્ષથી ચૌદ વર્ષ સુધીની વયના પોતાના બાળક અથવા યથાપ્રસંગ, પાલ્યને શિક્ષણની તકો પૂરી પાડવાની.].

૧. સંવિધાન (બિંતાળીસમા સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૭૬ની કલમ ૧૧થી આ ભાગ દાખલ કર્યો છે.

૨. સંવિધાન (છયાંસીમા સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૨ની કલમ ૪થી આ ખંડ ઉમેર્યો છે.

[পাৰ্ট - ৪ক

মচং ওইবা খৌদাংশিং

৫১ক.১ মচং ওইবা খৌদাংশিং - ভারতকী নাগরিক খুদিংগী মথৌ ওইগনি -

- (ক) সন্নিধানবু ইনবা অমসুং মসিগী ফিভম অমদি সংস্থানশিংবু জাতিগী ফিৰাল অমসুং জাতিগী ঙ্গশৈবু ইকায় খুম্বা;
- (খ) নীংতন্নবগীদমক জাতিগী ওইনা হেংনখিবদা পুৰিঃ লমজিংখিবা অৰাংবা থাকী ফিভমশিংদু যোকখংপা অমসুং লৌবা;
- (গ) ভারতকী স্বাইদগী চাউবা লৈঙাৰ্ক মপু ওইবা, অমত্তা ওইনা লৈবা অমসুং মচেং তাদনা লৈববু শৌগংপা অমসুং ঙাকশেনা থম্বা;
- (ঘ) হেক হায়রকপদা ইৰৈবাক কন্বা অমসুং মিত্তিগী সেবা তৌবা;
- (ঙ) ধৰ্ম, লোন, অমসুং লমগী নত্রগা কাঙলুপকী মখল মথা খেংনবগী ৰাংমদা লৈদুনা ভারতকী মীয়াম মরক্তা চান্ন-চিন্নবা অমসুং মচিন-মনাও ওইবগী ৰাখল হেংহনবা; নুপীশিংগী অৰেন্বা গুনদা শোকহন্বা লিচং থাদোকপা;
- (চ) ঐখোয়গী অপূৰ্বা নাৎকী মমল যান্নবা চারোল শূৰোলগীদমক পীথরন্বা লনবু মমল লৈহন্বা অমসুং য়োক্তুনা থম্বা;
- (ছ) মহৈশাগী ওইবা অকোয়বদা লৈরিবশিং উমং ৰামং, পাং, তুৰেল অমসুং লম্বকী জীব য়াওনা ঙাকশেনা অমসুং চাওখংহন্বা অমসুং অহিংবা জীবশিংবু নুংশিবিবা;
- (জ) বিজ্ঞানগী মথৌ, মীওইবগী মাইফনবা ৰাখল্লোন অমসুং থিজিন-খোৎচিবা অমদি অওবা পুৰক্ৰবগী ৰাখল যোকখংপা;
- (ঝ) মীয়ামগী লম ঙাকশেনা অমসুং হিংশা থাদোকপা;
- (ঞ) লন্নাই ওইনা অমসুং পূনা থবক পায়খংপগী লম পূম্বমক্তা লময়ৌনবা কন্বা হেংনবা, মদুনা জাতি অসিগী হেংনবা অমসুং ফংগদবা মইহে অদু তত্তনা অৰাংবা থাক্তা হাইগংলক্ৰবা।]
- থ[(ট) মমা, মপা ওইবশিংনা মচাশিংবু, নত্রগা তঙাইফদনা চহি ৬ তগী ১৪ ফাওবগী মনুংদা লৈবা অঙাংশিংবু মইহে মশীং তমহন্নবগী খুদোংচাবা ফংহন্বীবা।]

১। সন্নিধান (নিফুনিথোইশুবা শেমদোকপা) এষ্ট, ১৯৭৬ গী সেক্সন ১১ না হাপচিল্লকপা (৩-১-১৯৭৭ ইংদগী)।

২। সন্নিধান (মরিফুতরুক শুবা শেমদোকপা) এষ্ট, ২০০২, সেক্সন ৪ না হাপচিল্লকপা।